

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 27. Vtrum lumen gloriæ concurrat ad visionem beatam, vt totalis, vel solum vt partialis ratio agendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

QVÆSTIO XXVII.

Verum lumen gloriæ concurrat ad visionem beatam, ut totalis, vel solum ut partialis ratio agendi?

S. Th. q. 12. art. 3.

1. **V**idetur lumen gloriæ, non esse partialis, sed totalis ratio agendi, ita ut ad visionem Dei non concurrat immediate, & actiue intellectus creatus: primo quia eatenus deberet concurrere intellectus, quatenus lumen cum non sit potentia vitalis, non posset dare visioni vitalitatem, sed solam supernaturalitatem, ac proinde vitalitas deberet dari visioni ab intellectu, qui est potentia vitalis; sed lumen est potentia vitalis simul, & intentionalis; ergo &c. Probatur minor: nam visio habet vitalitatem identificatam cum supernaturalitate; ergo debet procedere à potentia habente vitalitatem identificatam cum supernaturalitate.

2. Secundò si intellectus concurreret partialiter ad visionem, qua beatificatur, partialiter beatificaret se ipsum, quod est absurdum.

3. Tertiò si intellectus per suam potentiam naturalem concurreret ad videndum Deum, haberet potentiam naturalem videndi Deum; sed non habet; ergo &c. Probatur minor: nam nulla potentia naturalis est etiam partialiter ad aliquid supernaturale; sed visio Dei est supernaturalis; ergo.

4. Quartò, ut obijcit Ioannes à S. Thoma 1. part. quæst. 12. disput. 14. art. 2. Ad hoc, ut intellectus posset per suam virtutem naturalem concurrere partialiter ad videndum Deum, deberet dare visioni vitalitatem, vel aliquod aliud prædicatum, ac proinde deberet illud præcontinere in se; sed intellectus non præcontinet vitalitatem, neque aliud prædicatum visionis; ergo &c. Probatur minor: virtus enim naturalis non continet vllum prædicatum supernaturale; sed vitalitas, & omnia prædicata visionis beatæ sunt supernaturalia, ac nullum prædicatum visionis est naturale; ergo &c.

5. Quintò, ut idem obijcit: lumen gloriæ est tota ratio proportionans intellectum ad visionem Dei; ergo intellectus antecedenter ad lumen nullam habet proportionem cum visione Dei; ergo nullam habet virtutem, ne partialem quidem, siquidem omnis virtus includit aliquam proportionem cum eo, ad quod est virtus.

6. Respondeo recentiores Thomistas vnanimiter asserere lumen gloriæ esse totalem, & adæquatam virtutem, seu rationem agendi, & producendi visionem beatificam, ita ut intellectus in visionem beatificam non influat immediate per virtutem suam sibi essentia-

lem, & identificatam, sed solum per virtutem luminis gloriæ sibi à Deo infusam, proportionaliter, ac in Philosophia dicunt substantiam non esse per se immediate operatiuam, sed quicquid agit, per potentias sibi superadditas agere.

7. Dicendum contra hanc opinionem, cum sententia communi auctorum Societatis, lumen gloriæ non esse totalem, sed solum partialem rationem agendi, ita ut ad visionem Dei simul cum lumine gloriæ concurrat actiue immediate etiam intellectus, immo ipsa substantia animæ.

8. Probatur primò auctoritate S. Thomæ, & Sancti Augustini. Primò S. Thomas 1. part. quæst. 12. in corpore dicit. *Dicendum igitur, quod ad videndam Dei essentiam requiritur aliqua similitudo ex parte visive potentie, scilicet lumen gloriæ confortans intellectum ad videndum Deum; sed non confortatur, & adiuuatur ad agendum, qui nihil immediate agit cum eo, quod confortat, & adiuuat; ergo S. Thomas existimat intellectum immediate concurrere simul cum lumine ad visionem Dei.*

9. Secundò idem S. Thomas eadem qu. 12. art. 5. in corpore dicit: *Cum igitur virtus naturalis intellectus creati non sufficiat ad Dei essentiam videndam, oportet, quod ex divina gratia superaccrescat ei virtus intelligendi, & hoc augmentum virtutis intellectus illuminationem vocamus &c.* sed augmentum virtutis ad videndum non est tota virtus, & ineptè tota virtus videndi diceretur esse augmentum virtutis intellectus ad videndum; ergo. Tertiò eodem artic. 5. ad 1. dicit, quod lumen gloriæ est necessarium ad videndum Deum, *Ad hoc quod intellectus fiat potens ad intelligendum per modum, quo potentia fit potentior ad operandum per habitum; sed habitus non est tota virtus agendi respectu potentie; ergo lumen gloriæ ex S. Thoma non est tota virtus agendi respectu intellectus.* Quartò S. Augustinus lib. 2. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 5. ponit hanc regulam: *Adiutor enim noster Deus dicitur, nec adiuvare potest, nisi qui aliquid spontè conatur, quia non sicut in lapidibus insensatis salutem nostram Deus operatur in nobis; sed Deus per lumen gloriæ adiuuat intellectum nostrum ad videndum Deum; ergo intellectus aliquid conatur, & immediate concurrat ad visionem.* Quintò idem Augustinus paulo post eodem cap. ad explicandum id, quod dixerat, affert exemplum, dicens: *Sicut enim corporis oculus non adiuuatur à luce, ut ab eadem luce aversus discedat, ut autem videat, adiuuatur ab ea, neque hoc omnino, nisi adiuvante potest: ita Deus, qui est lux hominis interioris, adiuvat nostre mentis obtutum, ut boni aliquid operetur; sed lux ita adiuuat oculum, ut oculus immediate concurrat ad videndum; ergo Deus per lumen gloriæ, per habitus supernaturales, & per auxilia gratiæ ita adiuuat intellectum, & alias potentias, ut immediate concurrant ad actus supernaturales videndi, & ad alios actus supernaturales.*

10. Pro-

10. Probatur secundo conclusio ratione desumpta ex allatis verbis Augustini. Potentiæ enim vitales adiuuari non possunt ad vitaliter agendum, nisi adhibeant immediatè aliquem conatum, & influxum ad actus vitales, ad quos adiuuantur: sed Deus per lumen gloriæ, & per habitus, & auxilia gratiæ adiuuat nostrum intellectum, & voluntatem, quæ sunt potentiæ vitales, ad exercendos actus vitales Deum videndi, amandi &c; ergo ita adiuuat, vt intellectus adhibeat immediatè aliquem conatum, & influxum immediatum ad visionem Dei; voluntas adhibeat influxum, & conatum immediatum ad amorem Dei, & ad alios actus supernaturales. Maior probatur tum ex allatis verbis Augustini, tum quia de ratione potentiæ vitalis est, vt non possit viuere per actus, ad quos immediatè non influit; siquidem viuere in actu secundo est immediatè influere in actum, quo potentia viuunt, & est se agere, & mouere per talem actum; sed intellectus eleuatur ad visionem Dei, qua viuunt in actu secundo; ergo adiuuatur ita, vt immediatè influat in visionem.

11. Probatur tertio conclusio. Si enim lumen gloriæ esset tota ratio agendi respectu visionis, ita vt intellectus immediatè ad illam non concurreret, etiam habitus caritatis, & alij habitus, & auxilia supernaturalia essent tota ratio agendi respectu actus caritatis, & aliorum actuum supernaturalium, ita vt voluntas immediatè ad illos non concurreret; est enim eadem ratio; consequens est absurdum: ergo &c. Probatur minor: potentia enim libera debet immediatè concurrere ad actum formaliter liberum, cum debeat illum determinare; sed potentia libera ad eliciendos actus supernaturales voluntatis non est habitus, vel auxilium, sed voluntas, vel anima; ergo voluntas, vel anima debet immediatè influere ad actus supernaturales voluntatis. Probatur minor: potentia enim libera est, quæ potest determinare actum, vel oppositum actus, & potest habitu uti, vel non uti; sed habitus caritatis non potest determinare omissionem actus caritatis, præsertim cum talis omisso est peccaminosa; multo minus potest determinare odium Dei contrarium actui caritatis; sola autem voluntas potest se determinare ad actum caritatis, vtendo habitu caritatis, vel ad negationem actus caritatis, aut ad odium Dei, non vtendo habitu caritatis; ergo &c.

12. Probatur quartò: vt enim dixi in Philosophia lib. 5. quæst. 11. de Anima in 5. argumento, eiusque solutione, potentiæ animæ non sunt tota virtus agendi vitalitèr, sed ipsa anima immediatè influit ad omnes suos actus vitales, & nisi immediatè influeret, per ipsos non viueret; ergo à fortiori lumen gloriæ non est tota virtus agendi respectu intellectus, & animæ, ac proinde ad visionem influit immediatè tum intellectus, tum ipsa substantia animæ, & si non influeret, anima per visionem non viueret.

13. Quæres, vtrum lumen gloriæ sit virtus non solum intrinseca intellectui, & animæ, sed etiam vitalis?

14. Respondeo Thomistas asserentes lumen gloriæ esse totam rationem, & virtutem agendi, affirmare lumen gloriæ esse virtutem vitalem supernaturalem, qua anima videt Deum. Si enim non esset virtus vitalis, sequeretur, quod cum ad visionem concurrat immediatè solum lumen gloriæ, ad actum vitalem non concurreret immediatè vlla virtus vitalis, quod repugnat. Alij negantes lumen gloriæ esse totam virtutem agendi, satis communiter negant lumen gloriæ esse virtutem vitalem. Fundamentum est, quia potentiæ vitales debent profluere ab intrinseco; sed lumen gloriæ non profluit ab intrinseco, sed merè ab extrinseco, hoc est à Deo infundente lumen gloriæ supra exigentiam subiecti; ergo lumen gloriæ non est virtus vitalis.

15. Probabilius censeo lumen gloriæ esse virtutem vitalem, licet non sit totalis, sed partialis virtus producendi visionem beatificam. Ratio est, quia vires naturales animæ non sunt vitaliter completæ ad producendam visionem Dei, & alios actus vitales supernaturales; ergo debent compleri per additionem virtutis vitalis supernaturalis, ac proinde lumen gloriæ, & alij habitus infusi sunt virtutes vitales. Neque ex hoc sequitur lumen gloriæ esse intellectum supernaturalem, sed solum esse complementum vitale intellectus, quo eleuatur ad hoc, vt possit intelligere intellectionem supernaturalem. Ad fundamentum oppositæ sententiæ dico de ratione potentiæ vitalis esse quidem, vt sit intrinseca viuenti, non autem vt profluat ab ipso viuente. Patet: nam in sententiâ dicente intellectum, & voluntatem non distingui ab anima, intellectus, & voluntas sunt potentiæ vitales, & tamen non profluunt ab ipsa anima, siquidem anima non est à se, sed profluunt extrinsecè à Deo; ergo licet de ratione actus vitalis sit, vt profluat ab intrinseco, ideoque non possit identificari cum natura creata, quæ non est à se, tamen potentiæ vitales possunt esse merè ab extrinseco. Confirmatur: nam in sententiâ distinguente intellectum, & voluntatem ab anima, probabilius est ipsam substantiam animæ esse virtutem vitalem immediatè influentem ad actus vitales intelligendi, & volendi, & tamen talis virtus non profluit intrinsecè ab anima, quæ non est à se, sed merè extrinsecè à Deo; ergo non est de ratione virtutis vitalis, vt profluat ab intrinseco ab ipsa substantia viuente; ergo dari possunt virtutes vitales supernaturales vitaliter augentes, complentes, & eleuantes virtutes vitales naturales.

16. Ad 1. nego maiorem. Sicut enim licet intellectus sit potentia vitalis naturalis, tamen ad hoc, vt anima intelligat, & viuat, debet immediatè per se ipsam concurrere ad intellectionem, ac proinde intellectus non debet esse

esse tota ratio agendi, & intelligendi; sic licet lumen gloriæ esset potentia vitalis supernaturalis, tamen ad hoc, vt anima per visionem beatificam viuatur, debet immediatè concurrere ad visionem simul cum lumine, adeoque lumen gloriæ non debet esse tota ratio agendi, seu videndi Deum.

17. Ad 2. Distinguo sequelam: sequeretur, quod intellectus partialiter beatificaret se ipsum improprie, ac vt causa efficiens minus principalis, Deo supernaturaliter eleuante, concedo; proprie, ac Deo non eleuante, nego. Absurdum est, quod intellectus proprie beatificet se ipsum vt obiectum beatificum, vel Deo ipsum non eleuante ad hoc, vt concurrat ad suam beatitudinem: at non est absurdum, quod improprie seipsum beatificet, non vt obiectum beatificum, sed vt causa efficiens minus principalis suæ beatitudinis eleuata à Deo ad hoc, vt concurrat partialiter ad suam beatitudinem. Porro hoc ipsum debent dicere aduersarij, qui licet negent intellectum esse principium quo beatitudinis, tamen concedunt intellectum esse principium quod beatitudinis, adeoque potest contra ipsos inferri, intellectum partialiter beatificare se ipsum, vt principium quod.

18. Ad 3. distinguo maiorem. Si intellectus per suam virtutem naturalem concurreret partialiter ad visionem Dei, haberet potentiam naturalem partialem, & inchoatam videndi Deum supernaturaliter, & obedientialiter, concedo; haberet potentiam naturalem totalem videndi Deum naturaliter, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Intellectus habet potentiam naturalem, partialem, & inchoatam videndi Deum supernaturaliter, & obedientialiter, hoc est ita, vt ad videndum eleuari debeat auxilio, & concursu supernaturali: at non habet potentiam naturalem videndi Deum naturaliter, hoc est ita, vt ad videndum non indigeat auxilio, & concursu supernaturali. Quia verò potentia dicitur naturalis solum relatè ad effectus, quos potest naturaliter causare, relatè verò ad effectus, quos potest solum supernaturaliter causare, dicitur obedientialis, ideo absolute loquendo, intellectus habet solum potentiam obedientialem, non autem naturalem videndi Deum.

19. Dices: nulla potentia naturalis est etiam partialiter ad aliquid supernaturale; sed visio Dei est supernaturalis; ergo potentia naturalis intellectus neque partialiter est ad videndum Deum.

20. Respondeo, distinguo maiorem: nulla virtus naturalis est partialiter ad aliquid supernaturale non contentum sub specificatiuo adæquato talis virtutis, concedo: contentum sub specificatiuo adæquato talis virtutis, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Omnis naturalis virtus habet aliquod specificatum adæquatum, per ordinem ad quod definitur, & est saltem partialiter ad

omnia etiam supernaturalia, quæ continentur in tali specificatiuo, vt ex professo dicam infra in Tractatu de Creatione; sed intellectus est virtus naturalis intelligendi, ac specificatur adæquatè per rationem communem intellectus, ergo intellectus est virtus saltè partialis producendi etiam intellectiones supernaturales, ac proinde visionem Dei, quæ est intellectio supernaturalis.

21. Quæres, quam potentiam obedientialem concedamus, aut negemus?

22. Respondeo, quod concedimus potentiam obedientialem, per quam naturæ, & potentia possint eleuari ad actiones, & obiecta, quæ continentur in specificatiuis, seu generibus, quibus commensurantur naturæ, & potentia; at negamus potentiam obedientialem, per quam possint eleuari ad operationes, & obiecta, quæ non continentur in generibus, quibus commensurantur. Exempli gratia, quia potentia auditiva commensuratur auditionibus, & sonis, potest eleuari ad auditiones supernaturales sonorum supernaturalium; at non potest eleuari ad videndum, vel ad audiendum colores. In casu nostro, quia intellectus commensuratur intellectibus entis, prout ens est, potest eleuari ad visionem Dei, quæ est intellectio supernaturalis.

23. Ad 4. concedo maiorem, & nego minorem. Ad probationem, distinguo maiorem: virtus naturalis non continet vllum prædicatum supernaturale secundum rationem abstrahentem à supernaturalitate, nego; secundum rationem contractam ad supernaturalitatem, concedo; & nego consequentiam. Vt causa contineat aliquod prædicatum effectus continentia sufficienti ad influxum partialem, sufficit, vt ab effectu sit abstrahibile aliquod prædicatum, quod possit prædicari de causis; sed à visione beatifica possunt abstrahi prædicata vitalitatis, intellectiuitatis, & alia multa, quæ possunt prædicari de intellectu: siquidem intellectus est quædam vitalitas, intellectiuitas &c: ergo intellectus continet plura prædicata visionis, ac proinde potest partialiter cum lumine gloriæ concurrere ad visionem. Concedo igitur, quod physice loquendo, omnia prædicata visionis sunt supernaturalia, ac nullum est naturale. Nihilominus ad hoc, vt intellectus contineat aliqua prædicata visionis, sufficit, vt talia prædicata possint abstrahi à supernaturalitate, & secundum illam rationem abstractam possint prædicari de intellectu. Explicatur exemplo. Lupus, & canis generant Lyciscam, & concurrunt partialiter ad lyciscam. In lycisca nullum est prædicatum canis, quod realiter non sit identificatum, & sic contractum cum aliquo prædicato lupi, ac proinde nullum prædicatum lyciscæ vt contractum per prædicata lupi inuenitur in cane. Quia tamen multa prædicata lyciscæ sunt abstrahibilia à prædicatis lupi, & sub hac abstractione possunt prædicari de lupo, ideo multa prædicata lyciscæ ita præcontinen-

L

tur

tur in cane, vt canis possit cum lupo partialiter concurrere ad generationem lyciæ. Proportionaliter licet vitalitas, & omnia prædicata visionis realiter contrahantur per supernaturalitatem, tamen quia possunt abstrahi à supernaturalitate, & sub hac abstractione possunt prædicari de intellectu, intellectus ita continet multa prædicata visionis supernaturalis, vt possit cum lumine gloriæ partialiter concurrere ad visionem.

24. Debet aduerti, quod cum dicitur intellectum concurrere ad visionem partialiter, non asseritur, quod concurrat partialiter partialitate effectus, ita vt concurrat ad aliquod prædicatum visionis, ad quod non concurrat lumen. Cum enim prædicata visionis realiter identificentur inter se, intellectus non potest concurrere ad vnum prædicatum visionis, & non concurrere ad aliud, puta non potest concurrere ad vitalitatem, quin concurrat ad supernaturalitatem identificatam cum vitalitate. Solum igitur asseritur, quod intellectus concurrat partialiter partialitate causæ, ita vt intellectus sit causa solum partialis visionis, & lumen sit alia causa partialis eiusdem visionis, ex quibus completur vna causa totalis.

25. Ad 5. distingo maiorem: lumen gloriæ est tota ratio vltimò proportionans intellectum ad visionem Dei, concedo: inchoatiue proportionans, nego; & distingo eodem pacto primum consequens; & nego secundam, consequentiam. Intellectus antecedenter ad visionem, est inchoatiue proportionatus ad videndum Deum, in quantum commensuratur specificatiue, sub quo continetur visio Dei; ergo lumen gloriæ est quidem tota ratio vltimò proportionans intellectum visioni, sed non est tota ratio proportionans intellectum visioni; ergo lumen non est tota virtus ad videndum, sed solum est totum vltimum complementum virtutis ad videndum Deum. Confirmatur: nam etiam per Aduersarios sensus materialis est ita improporcionatus ad videndum Deum, vt neque per lumen gloriæ possit proportionari ad Deum videndum: intellectus è conuerso potest per lumen gloriæ proportionari ad videndum Deum; ergo intellectus habet aliquam proportionem inchoatam ad videndum Deum, qua caret sensus. Ideo S. Thomas in 4. dist. 49. q. 2. art. 1. Ad 7. videtur admittere intellectum habere aliquam proportionem ad videndum Deum, qua proportionem careat sensus.

QVAESTIO XXVIII.

Virum de potentia absoluta intellectus creatus possit eleuari ad videndum Deum sine lumine gloriæ per Omnipotentiam diuinam extrinsecus illi assistentem?

1. **V**idetur non posse; primò quia Deus neque de potentia absoluta potest sup-

plere defectui causæ formalis in ordine ad effectum formalem; sed si Deus suppleret defectui luminis gloriæ, suppleret defectui causæ formalis in ordine ad effectum formalem; ergo &c. Probatur minor: effectus enim formalis luminis gloriæ est eleuare intellectum, illumque reddere proximè potentem ad videndum Deum; sed Deus per suam Omnipotentiam suppleret hunc effectum, ac formaliter eleuaret intellectum, illumque redderet proximè potentem ad videndum Deum; ergo &c.

2. Secundò sicut intellectus per se ipsum, præcisè est incompletus physicè, sic est incompletus vitaliter ad videndum Deum; ergo sicut repugnat, vt videat Deum, absque eo quod compleatur physicè, sic repugnat, vt videat Deum, absque eo quod compleatur vitaliter ad videndum Deum; sed per omnipotentiam extrinsecè assistentem potest quidem compleri physicè; nam complementum purè physicum potest esse extrinsecum; sed non potest compleri vitaliter; nam complementum vitale non potest esse extrinsecum, sed debet esse intrinsecum viuenti; ergo &c.

3. Tertiò, vt obijcit Ioannes à Sancto Thoma 1. part. quaest. 12. disp. 14. art. 2. Vt intellectus eleuetur ad videndum Deum, debet proportionari visioni; sed per assistentiam extrinsecam diuinæ Omnipotentiae non potest proportionari visioni; ergo &c. Probatur minor: nam proportionari visioni est denominatio intrinseca intellectui, & est intellectum reddi potentem intrinsecè ad videndum Deum; sed Omnipotentia extrinsecus assistens intellectui non potest illi dare formaliter denominationem intrinsecam, nec potest intellectum reddere intrinsecè potentem ad videndum Deum; ergo.

4. Quartò si intellectus per omnipotentiam extrinsecè assistentem proportionatur solum extrinsecè visioni, remanet improporcionatus intrinsecè, sicut erat ante; sed intellectus remanens intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum, non potest Deum videre; ergo &c. Probatur minor: si enim intellectus intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum, posset extrinsecè proportionari ad videndum, non esset ratio, quare etiam oculus materialis non posset extrinsecè eleuari, & proportionari ad videndum Deum; ergo &c. Probatur antecedens: ideò enim oculus non potest extrinsecè eleuari, & proportionari ad videndum Deum, quia est intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum; sed intellectus, licet intrinsecè improporcionatus, potest extrinsecè proportionari, & eleuari ad videndum Deum; ergo.

5. Respondeo recentiores Thomistas dicentes lumen gloriæ esse totalem rationem, & virtutem agendi, & producendi visionem, beatificam, consequenter asserere, implicare contradictionem, vt intellectus carens lumine glo-